

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

Dariusz Mazur

DPK-III.053.3.2024

Warszawa, 27
października 2024 r.

Pan

dr hab. Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 26 sierpnia 2024 r. w sprawie nowelizacji art. 75b § 4 zd. 2 i 3 oraz art. 106l § 1 *ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, zwane dalej: „p.u.s.p.”), uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Art. 180 Konstytucji wyraża zasadę nieusuwalności i nieprzenoszalności sędziów, stanowiąc, że sędziowie są nieusuwalni, zaś złożenie sędziego z urzędu, zawieszenie w urzędowaniu, przeniesienie do innej siedziby lub na inne stanowisko wbrew jego woli może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w wypadkach określonych w ustawie.

Wskazane powyżej unormowanie koresponduje z normą wyrażoną w art. 75 § 1 p.u.s.p. ustanawiającą jako zasadę przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe na mocy decyzji Ministra Sprawiedliwości, za zgodą sędziego. Przeniesienie sędziego bez jego zgody może nastąpić w wypadku:

- 1) zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu;

- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska sędziego w danym sądzie wskutek zawarcia między sędziami związku małżeńskiego albo powstania odpowiedniego stopnia powinowactwa;
- 3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska, na podstawie orzeczenia sądu dyscyplinarnego, wydanego na wniosek kolegium właściwego sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa;
- 4) orzeczenia wobec sędziego kary dyscyplinarnej.

W przypadkach przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe na skutek zmian organizacyjnych bądź zmiany sytuacji osobistej sędziego, zostało zagwarantowane sędziemu prawo wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego, pozostałe zaś przypadki przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe przewidują udział sądu dyscyplinarnego w procedurze przeniesienia.

Regulacje dotyczące przenoszenia sędziów doprecyzowują przepisy zawarte w art. 75b p.u.s.p. regulujące tryb składania i rozpatrywania wniosków o przeniesienie. W tym kontekście na szczególną uwagę zasługują przepis art. 75b § 4 p.u.s.p. normujący trzyletnie ograniczenie czasowe w możliwości ponownego składania przez sędziego, którego wcześniejszy wniosek o przeniesienie na inne miejsce służbowe nie został uwzględniony, kolejnego wniosku o przeniesienie. Przepis ten został dodany *ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1139).

Ratio legis tego unormowania jest zapewnienie stabilizacji kadry orzeczniczej w poszczególnych sądach. W uzasadnieniu do projektu powołanej wyżej ustawy (druk sejmowy nr 1406, s. 108-109) wskazano: „Duża liczba wniosków sędziów o przeniesienie na inne miejsce służbowe, często składanych bezpośrednio po objęciu przez kandydata pierwszego stanowiska sędziowskiego (w 2013 r. było ich 72, w 2014 r. – 138, a w 2015 r. – 210), wpływa na efektywność zarządzania sądownictwem. Osoby podejmujące decyzję o kandydowaniu na określone stanowisko sędziowskie powinny liczyć się z tym, że dobro służby

i sprawność toczących się postępowań sądowych są nadrzędne nad sytuacją osobistą sędziego, o ile nie zaszły szczególne okoliczności skutkujące istotną zmianą tej sytuacji. Należy podkreślić, że przydzielenie stanowiska sędziowskiego do danego sądu poprzedzone jest wnikliwą analizą potrzeb wynikających z obciążenia zadaniami i względami racjonalnego wykorzystania kadr”.

W uzupełnieniu powyższych rozważań trzeba dodać, że osoba kandydująca na wolne stanowisko sędziowskie w założeniu powinna dokonywać świadomego i racjonalnego wyboru przyszłego miejsca pełnienia służby. Powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w ujęciu, w jakim funkcjonuje w polskim ustawodawstwie, oznacza nadanie prawa do sprawowania jurysdykcji w konkretnym sądzie, będącym miejscem służbowym (siedzibą) sędziego. Wybór miejsca służbowego jest determinowany wyłącznie wolą kandydata na stanowisko sędziowskie (w żadnym razie nie ma charakteru zbliżonego do „administracyjnego przymusu pracy”) i powinien być dokonywany w sposób przemyślany, bez założenia, że stanowisko sędziowskie w danym sądzie jest wybierane przez kandydata tymczasowo, niejako „na próbę” lub też ze względów oportunistycznych takich jak mniejsza liczba kandydatów w niektórych sądach. Każde przeniesienie sędziego z jednego sądu do drugiego destabilizuje pracę sądu, z którego sędzia się przenosi. Zachodzi bowiem potrzeba zapewnienia ciągłości funkcjonowania wydziału, w którym dany sędzia pełnił służbę, rozpoczęte, niejednokrotnie zaawansowane sprawy wymagają wyznaczenia nowego referenta i zapoznania się przez niego z nowym materiałem, z którym przenoszony sędzia był już zapoznany. Nie zawsze przy tym, choćby z uwagi na odległość, będzie możliwe zakończenie przez przeniesionego sędziego już rozpoczętych i zaawansowanych spraw na podstawie art. 47b § 4 p.u.s.p. Co więcej, na podstawie 47b § 5 p.u.s.p., w przypadku przeniesienia sędziego, na jego wniosek lub z urzędu kolegium sądu właściwe dla nowego miejsca służbowego sędziego (a zatem zainteresowanego pełnym zaangażowaniem w zadania w nowym miejscu służbowym) może zwolnić sędziego z obowiązku rozpoznania części lub wszystkich spraw, w szczególności w razie znacznej odległości od tego sądu do nowego miejsca służbowego sędziego

a także przy uwzględnieniu stopnia zaawansowania rozpoznawanych spraw. Powyższe oznacza, że sędzia decydując się na objęcie stanowiska w danym sądzie (przystępując do procedury nominacyjnej na to miejsce, dokonując wyboru miejsca sprawowania asesury) deklaruje zamiar służby w tym właśnie miejscu i tym wyborem jest związany. Wraz z przystąpieniem do procedury nominacyjnej – zgodnie z własnym wyborem kandydata na sędziego – a następnie z powołaniem na stanowisko sędziego powstaje łączący sędziego stosunek, zobowiązujący go do służby na tym stanowisku, na które dobrowolnie aplikował. Nie istnieje zatem obowiązek przeniesienia sędziego. Podkreślono to dobitnie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7 listopada 2005 r., P 20/04, (Dz.U. z 2005 r. Nr 225, poz. 1938) wydanym na kanwie przenoszenia sędziów z związku z reformą sądownictwa administracyjnego. Trybunał nie stwierdził naruszenia norm konstytucyjnych. Wskazał natomiast, że cyt. „przepisy konstytucyjne dotyczące sędziów nie zawierają regulacji, które byłyby „celem samym w sobie”, a zwłaszcza nie statuuje osobistych „przywilejów” dla pewnej grupy funkcjonariuszy publicznych, mających służyć przede wszystkim ochronie ich interesów. Są to przepisy, na które należy patrzeć w pierwszej kolejności od strony instytucjonalnej, tj. przez pryzmat dążenia do zapewnienia faktycznego przestrzegania najważniejszych konstytucyjnych zasad wymiaru sprawiedliwości i ustroju sądownictwa.” Co istotne, według Trybunału Konstytucyjnego nie istnieje prawo podmiotowe sędziego „do zajmowania określonego stanowiska służbowego w określonym sądzie”. Podobne zapatrywanie wyraził Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 30 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. SK 30/14 zauważając, że „Żadna z norm wyznaczających status jednostki na gruncie obowiązującej Konstytucji nie wyraża przysługującego sędziemu konstytucyjnego prawa podmiotowego do żądania określenia miejsca wykonywania funkcji urzędowej ani zmiany okręgu sądowego, w którym – w imieniu państwa – wykonuje się władzę sprawowania wymiaru sprawiedliwości.” Następnie w postanowieniu tym podkreślono – z powołaniem się na wcześniejsze poglądy wyrażane w orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego – że „Zgodnie z art. 179 Konstytucji, sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony.

W wypadku sędziów sądów powszechnych powołanie następuje na stanowisko sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego bądź sędziego sądu apelacyjnego (art. 55 § 2 p.u.s.p.). Chodzi tu o powołanie na konkretne miejsce urzędowe, nie zaś o włączenie danej osoby do korpusu sędziów w ogóle. Świadczy o tym rozstrzygnięcie wynikające z art. 55 § 3 p.u.s.p., w myśl którego Prezydent – wraz z powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim – wyznacza sędziemu jego miejsce służbowe. Zmiana takiego miejsca może być dokonana bez zmiany stanowiska w przypadkach i w trybie określonym w art. 75 p.u.s.p. Może zatem nastąpić – co do zasady – za zgodą sędziego. Ustawodawca określił przy tym katalog okoliczności, w których przeniesienie może nastąpić bez konieczności uzyskania zgody sędziego. Ma to służyć realizacji tych konstytucyjnych gwarancji dotyczących statusu sędziego, które dotyczą bezpośrednio przenoszenia sędziów do innej siedziby (art. 180 ust. 2 i 5 Konstytucji). Konstytucyjne gwarancje statusu prawnego sędziego, będącego szczególnego rodzaju funkcjonariuszem publicznym, służyć mają zapewnieniu sprawnego i rzetelnego wykonywania zadań publicznych, do których sądy zostały powołane. Chodzi tu o zapewnienie każdemu prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Prawo to stanowi jedną z najważniejszych gwarancji praw człowieka i praworządności, a także jeden z fundamentów państwa prawnego. W tych uwarunkowaniach status sędziego biorącego udział w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości należy postrzegać przede wszystkim w perspektywie wykonywania zadań publicznych mających podstawowe znaczenie ustrojowe. Pogląd ten był już wielokrotnie wyrażany w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał wskazywał, że na status prawny sędziego należy patrzeć przede wszystkim przez pryzmat dążenia do zapewnienia faktycznego przestrzegania konstytucyjnych zasad wymiaru sprawiedliwości i ustroju sądownictwa, co z kolei ma zapewnić jednostce sądową ochronę jej praw. Przepisów konstytucyjnych dotyczących sędziów nie można traktować jako osobistych przywilejów pewnej grupy funkcjonariuszy publicznych, mających służyć ochronie ich interesów. To znaczy, że gwarancje statusu sędziego

przewidziane na poziomie konstytucyjnym, a następnie rozwijane na gruncie ustawowym nie mogą być w prosty sposób utożsamiane z konstytucyjnymi prawami podmiotowymi. Unormowania kształtujące sytuację prawną sędziego mają charakter instrumentalny wobec zasad organizacji aparatu państwowego i poszczególnych jego segmentów. Nie można zatem mówić o konstytucyjnym podmiotowym prawie sędziego „do nieusuwalności”, czy „do zajmowania określonego stanowiska służbowego w określonym sądzie”. Tego rodzaju „prawa” nie należą do konstytucyjnych wolności i praw w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. wyroki TK z: 7 listopada 2005 r., sygn. P 20/04, OTK ZU nr 10/A/2005, poz. 111, cz. III, pkt 5; 12 grudnia 2012 r., sygn. K 1/12, OTK ZU nr 11/A/2012, poz. 134, cz. III, pkt 5.1.1; 27 marca 2013 r., sygn. K 27/12, OTK ZU nr 3/A/2013, poz. 29, cz. III, pkt 6.1).”

Samo przeniesienie na inne miejsce służbowe powinno zatem – co do zasady – mieć charakter wyjątkowy i wynikać z istotniej zmiany okoliczności życiowych sędziego.

Na kanwie powyższych uregulowań i przedstawionej argumentacji należy uznać, że słusznym założeniem ustawodawcy było dążenie do stabilizacji kadry orzeczniczej w sądach oraz do przeciwdziałania praktyce zbyt częstego składania wniosków o przeniesienie. Wydaje się, że powyższe cele zostały przez ustawodawcę osiągnięte. W okresie poprzedzającym wejście w życie art. 75b p.u.s.p., tj. w 2015 r. wniosków sędziów o przeniesienie na stanowisko służbowe w innym sądzie było odpowiednio 282, zaś w 2016 r. było ich 230. Liczba takich wniosków zmalała. Według dostępnych danych w 2023 r. do Ministerstwa Sprawiedliwości wpłynęło 225 wniosków sędziów i asesorów, natomiast w pierwszym półroczu 2024 r. wpłynęło jedynie 17 takich wniosków.

Wybór stanowiska sędziowskiego jak i wnioski o przeniesienie na inne miejsce służbowe składane są więc z większą rozwagą. Podkreślenia przy tym wymaga, że każdorazowo wnioski o przeniesienie na inne miejsce służbowe analizowane są z dużą starannością, z rozeznaniem sytuacji w sądzie, z którego sędzia chciałby się przenieść jak i potrzeb sądu, do którego sędzia aspiruje, a także

z uwzględnieniem konkretnych okoliczności, w tym tych dotyczących sytuacji osobistej i powodów, które skłaniają sędziego do przeniesienia. Często są to względy umotywowane sytuacją osobistą i rodzinną sędziego, co – jeśli nie ma odpowiednio doniosłych przeszkód – zwykle znajduje zrozumienie i spotyka się decyzją pozytywną. Tym samym przedstawiana w Pana wystąpieniu dodatkowa argumentacja o nieuwzględnianiu przez Ministra Sprawiedliwości przy rozpatrywaniu takich wniosków istotnych zmian w życiu prywatnym i rodzinnym sędziów i asesorów sądowych nie znajduje uzasadnienia. Wyeksponowany w wystąpieniu aspekt szczególnych względów związanych ze zmianami w sytuacji życiowej sędziów i asesorów sądowych przy rozpoznawaniu takich wniosków, ustępuje potrzebom zapewnienia faktycznego przestrzegania najważniejszych konstytucyjnych zasad wymiaru sprawiedliwości i ustroju sądownictwa, co z kolei pozwala zapewnić jednostkom sądową ochronę jej praw. Regulację art. 75b § 4 u.s.p. związaną ze statusem sędziego biorącego udział w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości należy więc postrzegać przez pryzmat konieczności zapewnienia odpowiedniego wykonywania zadań publicznych mających podstawowe znaczenie ustrojowe. Trzeba przy tym także mieć na względzie, że duża liczba wniosków sędziów o przeniesienie na inne miejsce służbowe, często składanych bezpośrednio po objęciu przez kandydata pierwszego stanowiska sędziowskiego wpływała na zmniejszenie efektywności zarządzania sądownictwem.

Nie bez znaczenia pozostaje też okoliczność, że osoba podejmująca decyzję o kandydowaniu na określone stanowisko sędziowskie, powinna dysponować szczególną świadomością w zakresie swych preferencji jak i osobistej sytuacji (szczególnie rodzinnej), mając na uwadze to, że jeżeli zdecyduje się zgłosić do konkursu na stanowisko sędziego w mieście, w którym docelowo nie chciałaby orzekać, procedura przeniesienia będzie rozłożona w czasie. W rezultacie powyższego decyzja poprzedzająca zgłoszenie powinna więc być podjęta odpowiedzialnie, w powiązaniu z ewentualną zmianą swego miejsca zamieszkania jak i często połączona z koniecznością przeprowadzki rodziny. W obecnych czasach, kiedy migracja społeczeństwa odczuwana jest na co dzień i dotyczy każdej

dziedziny życia zawodowego, przywiązanie do konkretnego miasta, w którym sędzia chciałby orzekać, nie odgrywa już tak znaczącej roli, a wręcz jest marginalne. Z drugiej strony nie należy tracić z pola widzenia okoliczności tego, że przydzielenie stanowiska sędziowskiego do danego sądu poprzedzone jest wnikliwą analizą potrzeb wynikających z obciążenia zadaniami i względami racjonalnego wykorzystania kadr. Wprowadzona zmiana art. 75b u.s.p. ograniczająca możliwość składania przez sędziów wniosków o przeniesienie na inne miejsce służbowe miała w swym założeniu zapewnić stabilizację kadry orzeczniczej w poszczególnych sądach, co też zostało spełnione przy zauważalnym istotnym spadku ilości wpływających wniosków. Jednocześnie należy zauważyć, że trzyletnie ograniczenie czasowe nie dotyczy sytuacji, gdy przyczyną nieuwzględnienia wniosku był jedynie brak wystarczającej liczby wolnych stanowisk sędziowskich w odniesieniu do liczby wniosków – wówczas wniosek może zostać złożony przed upływem trzech lat (vide: art. 75b § 4 zd. 2 u.s.p.). Natomiast w przypadku, gdy wniosek nie został uwzględniony z uwagi na obciążenie i sytuację kadrową sądu, z którego ma nastąpić przeniesienie, racjonalnym wydaje się odłożenie ponownej oceny tej sytuacji o wskazany okres, w którym realnie sytuacja ta może ulec zmianie i takim terminem jest przyjęty w art. 75b § 4 zd. 2 u.s.p. okres trzech lat. Przepis nie precyzuje, od jakiego zdarzenia ma być liczony trzyletni termin, który ma upłynąć przed wystąpieniem z kolejnym wnioskiem. Mając jednak na uwadze wykładnię korzystną dla zainteresowanego przeniesieniem sędziego, termin ten liczony jest od dnia złożenia poprzedniego nieuwzględnionego wniosku.

Nieprzenoszalność sędziego, rozumiana jako zakaz zmiany stanowiska służbowego sędziego bez jego zgody, jest jedną z gwarancji niezawisłości sędziowskiej. W przypadku asesora sądowego ochrona jego niezawisłości, wyrażająca się m.in. w zasadzie nieprzenoszalności bez zgody zainteresowanego, wynika nie bezpośrednio z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ale z ustawy „zwykłej” – u.s.p.

W akcie mianowania Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznacza miejsce służbowe (siedzibę) asesora sądowego, zgodnie z jego wyborem dokonany w trybie art. 33a ust. 5 albo art. 33b ust. 6 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury* (Dz. U. z 2022 r. poz. 217, z późn. zm., zwanej dalej „ustawa o KSSiP”). Egzaminowanemu aplikantowi aplikacji sędziowskiej przysługuje zatem wybór jednego z wolnych stanowisk asesorskich z wykazu ogłoszonego przez Ministra Sprawiedliwości, według kolejności miejsca zajmowanego na liście, która zawiera imiona i nazwiska egzaminowanych aplikantów aplikacji sędziowskiej, liczbę punktów uzyskanych na egzaminie przez każdego aplikanta oraz liczbę porządkową wskazującą jego miejsce na liście (vide art. 32a ust. 2, art. 33a ust. 1 i 5 ustawy o KSSiP). Wskazanie miejsca służbowego odbywa się zatem na podstawie wyboru dokonanego przez asesora sądowego, przy czym osoby, które otrzymały wyższy wynik na egzaminie sędziowskim mają pierwszeństwo wyboru miejsca służbowego przed osobami, które otrzymały wynik niższy. Godzi się przy tym zauważyć, że wybór miejsca służbowego jest w dużej mierze zależny od aplikanta Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, który poprzez uzyskanie odpowiednio wysokiego wyniku na egzaminie sędziowskim ma wpływ na wyznaczenie mu konkretnego miejsca służbowego.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1443) dodała z dniem 10 sierpnia 2018 r. przepis art. 106l § 1a u.s.p. Wprowadził on odstępstwo od zasady przydziału stanowiska asesora do konkretnego miejsca służbowego i zachowania jego niezmienności, stanowiąc, że przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić na jego wniosek, w szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania. Jak wynika z uzasadnienia tej nowelizacji (druk nr 27311 Sejmu VIII kadencji) dodanie art. 106l § 1a u.s.p. umożliwi uwzględnienie, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych w szczególności z sytuacją osobistą asesorów, ich przeniesienie na inne miejsce służbowe, jednakże nie wcześniej niż

po upływie dwóch lat od daty mianowania. Nie ulega zatem wątpliwości, że wprowadzona zmiana miała na celu wyłącznie wykluczenie masowego składania przez asesorów sądowych wniosków o przeniesienie zaraz po otrzymaniu nominacji.

Za zasadnością wskazywanych przesłanek ograniczających możliwość skutecznego ubiegania się przez asesora sądowego o zmianę miejsca służbowego w postaci: „upływu dwóch lat od daty mianowania” oraz konieczności zaistnienia „szczególnie uzasadnionego przypadku” przemawia pewna gwarancja i stabilność, że egzaminowany aplikant aplikacji sędziowskiej po dokonaniu wyboru jednego z wolnych stanowisk asesorskich, wskazanych mu w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości, będzie sprawował swój urząd w jednym wybranym przez siebie sądzie w na tyle długiej perspektywie czasowej, która pozwoli rzetelnie ocenić poziom i warsztat jego pracy jako orzecznika, cechy osobowościowe, w tym kompetencje pracy w zespole z sekretarzami sądowymi a w konsekwencji przydatność do przyszłego zawodu sędziego. Należy także nadmienić, że pozostałe regulacje u.s.p., w zakresie w jakim odnoszą się do statusu asesora sądowego, przywiązują podobną do określonej dyspozycją art. 106l § 1a u.s.p. wagę do stabilizacji wykonywania przez wskazaną grupę zawodową swoich obowiązków w jednym miejscu. Tytułem przykładu w art. 22a § 4 u.s.p. określone zostały szczególne warunki dopuszczalności przeniesienia asesora sądowego do innego wydziału, za jego zgodą, w tym do wydziałów sądu w ramach tego samego pionu, wprowadzając przy tym minimalny okres czasu służby – rok, po upływie którego takie przeniesienie będzie możliwe.

W tym kontekście pozostawienie dla osób znajdujących się dopiero na początku swojej drogi zawodowej standardu regulującego materialne podstawy zachowania stabilności warunków, w których przychodzi im orzekać, przy jednoczesnym zachowaniu jedynie wyjątkowych uwarunkowań pozwalających na zmianę miejsca służbowego na zasadach określonych w art. 106l § 1a u.s.p., umożliwia rzetelną i obiektywną ocenę asesorów sądowych w kontekście ich przydatności do zawodu sędziego. Wreszcie, dostrzegając praktyczną doniosłość

problematyki związanej pośrednio ze strukturą sądownictwa powszechnego, w której sądy rejonowe funkcjonują na obszarze całego kraju, niejednokrotnie w miejscowościach odległych od ośrodków akademickich, obserwuje się nierównomierne zainteresowanie wyborem miejsca służbowego, stąd też wyznaczenie miejsca służbowego asesorowi sądowemu nie zawsze jest zgodne z jego oczekiwaniami, a służy nadrzędnemu celowi jakim jest stabilizacja kadry orzeczniczej w poszczególnych sądach.

Dodatkowo przewidziana jest możliwość przeniesienia – za zgodą sędziego, który uprzednio składał wniosek – do orzekania w innym sądzie niż sąd, w którym ma swoje miejsce służbowe oraz do wykonywania czynności sędziowskich poza siedzibą sądu. W tym wypadku nie wymaga się więc od sędziego składania kolejnego wniosku. Sytuacja ta stanowi odejście od wymogu upływu trzyletniego okresu między wnioskami o przeniesienie, a jednocześnie daje uprawnienie do optymalizacji zasobów kadrowych orzeczników w sądach powszechnych w kraju. Stosownie do brzmienia art. 75b § 5 u.s.p. Minister Sprawiedliwości może z urzędu zwrócić się do sędziego, który uprzednio składał wniosek o przeniesienie na inne miejsce służbowe, o wyrażenie zgody na przeniesienie na wnioskowane lub inne miejsce służbowe. Przepis art. 75b u.s.p. został dodany ustawą z dnia 11 maja 2017 r. *o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1139) z dniem 21 czerwca 2017 r.

Po wprowadzeniu art. 75b u.s.p. – w warunkach obowiązywania art. 106l § 1a u.s.p. w brzmieniu przewidującym, że przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić na jego wniosek, w szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania – ustawodawca dostrzegł potrzebę odpowiedniego stosowania regulacji art. 75b u.s.p. także do asesorów sądowych. Rezultatem tej decyzji było uzupełnienie przepisu art. 106zg § 1 u.s.p. o odpowiednie stosowanie do asesorów sądowych również art. 75b u.s.p., co nastąpiło ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. *o zmianie ustawy - Prawo o*

ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 190) z dniem 14 lutego 2020 r.

Ustawodawca uzasadnił tym samym potrzebę przeniesienia asesora sądowego potrzebami wymiaru sprawiedliwości opisanymi w regulacji art. 75b u.s.p. odnoszącej się do sędziów. Odpowiednio stosowana norma art. 75b u.s.p. stanowi, że przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe jest możliwe w przypadku złożenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przez zainteresowanego przeniesieniem w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia zamieszczonego w Biuletynie Informacji Publicznej o zamiarze obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim wniosku o przeniesienie. W takim przypadku Minister Sprawiedliwości wydaje decyzję w przedmiocie wniosku asesora sądowego o przeniesienie na inne miejsce służbowe, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku, przy uwzględnieniu jednakże spełniania przez asesora wymagań wynikających z regulacji szczególnej zawartej w art. 106l § 1a u.s.p.

Nadto, zgodnie z przepisem art. 75b § 5 u.s.p. stosowanym do asesorów sądowych na mocy odesłania zawartego w art. 106zg § 1 u.s.p., asesor sądowy może zostać przeniesiony na inne miejsce służbowe z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości, który może zaproponować asesorowi określone miejsce służbowe (wnioskowane przez asesora lub inne). Działanie takie może być podjęte wobec asesorów, którzy uprzednio złożyli wniosek o przeniesienie na inne miejsce służbowe, a ich zgoda na przeniesienie pozostaje aktualna, jednakże nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania (art. 106l § 1a u.s.p.).

Reasumując, Minister Sprawiedliwości może przenieść asesora sądowego na inne miejsce służbowe:

1) na podstawie art. 106l § 1a u.s.p. na jego wniosek (za jego zgodą), w szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania;

2) na podstawie art. 106l § 2 u.s.p. bez jego zgody (bez wniosku), w razie zaistnienia enumeratywnie wyliczonych czterech przypadków;

3) na podstawie art. 75b § 5 u.s.p. w związku z art. 106zg § 1 u.s.p. za jego zgodą (wobec złożenia wcześniejszego wniosku), mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności związane z sytuacją osobistą asesora, w szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej jednak niż po dwóch latach od dnia jego mianowania.

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości w dalszym ciągu zachodzi potrzeba utrzymania w mocy regulacji o charakterze zasadniczym, zakładających pewne ograniczenia czasowe do możliwości przeniesienia asesora sądowego na inne miejsce służbowe. Wspomniane regulacje służą stabilizacji zawodowej osób wykonujących zawód asesora sądowego i zapewniają możliwość niezakłóconego przebiegu służby asesorskiej. Jednocześnie umożliwiają podmiotom oceniającym kwalifikacje kandydata do pełnienia urzędu sędziowskiego rzetelną ocenę pracy na stanowisku asesorskim – porównywalną z ocenami wystawionymi innym kandydatom. Dzięki zapewnionemu przez obowiązujące unormowania prawne poziomowi owej stabilizacji, osoba wykonująca zawód asesora sądowego ma możliwość odpowiedniego zaplanowania i zorganizowania swojej pracy, z drugiej strony powołane wyżej przepisy u.s.p. stwarzające możliwość przenoszenia asesorów sądowych w wyjątkowych przypadkach, stanowią właściwą i adekwatną odpowiedź na możliwe do zaistnienia sytuacje życiowe i losowe, które mogą zaistnieć po stronie osób wykonujących wspomniany zawód.

Nie należy też zapominać, że przepisy zakładające – co do zasady – nieprzenoszalność asesora sądowego, obok zapisów o nieusuwalności asesora sądowego z pełnionego stanowiska, stanowią ważny element gwarantujący niezawisłość i niezależność tej grupy orzeczników, wymagany od osób zajmujących stanowiska związane ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości.

Z przedstawionych wyżej powodów nie zachodzi potrzeba modyfikacji obowiązujących rozwiązań normatywnych, dotyczących zasad przenoszenia sędziów i asesorów sądowych na inne miejsce służbowe.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/